

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

155. An qui post votum Religionis, vel Castitatis corrupit foeminam sub pacto coniugij, teneatur illam ducere? Et an in dicto casu teneatur talis contrahere, sed ante consummationem debeat ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

& proinde lex Trident. videtur respicere ad legem civilem, & secundum illam intelligenda; atqui *lex vincia, C. de raptu*. Non videtur intelligi de raptu per sceminam facto.

Quid ego sentiam dicam breuiter: Prima opinio videtur mihi satis probabilis, sed quia secunda est magis communis inter Doctores, videtur mihi probabilior, & illi adhaereo.

3. Sed hic obiter quaero, An raptus irritet etiam sponsalia; & affirmatiue respondet Cornejo in 3. part. D. Thoma, tract. 6. de impedim. matrim. dub. 38. qu. 4. Nec obstat dicere, quod decretum irritans matrimonium clandestinum, non extenditur ad sponsalia, vt dictum est, ergo nec decretum irritans Matrimonium cum raptu. Respondet, nego consequentiam, quia respectu raptus militat eadem ratio in Matrimonio, & sponsalibus, scilicet defectus talis libertatis, secus vero in contractu clandestino, vt diximus agendo de sponsalibus.

4. Nota hic etiam, quod raptus, puella consentiente, parentibus tamen iniuritis, non dirimit Matrimonium. Ita probabiliter docet Cornejo *vbi supra, quest. 3.*, & alij, quos citat, & sequitur Leandrus de Sacram. tom. 2. tract. 9. disp. 2. quest. 3. quia quamuis iste sit verus raptus ratione iniuriae, quae parentibus irrogatur, quam puella remittere non potest; tamen, quia finis Concilij est cauere, ne puella metu consentiat, qui in hoc casu cessat, idem Matrimonium erit validum, quamuis contrahatur tempore, quo est in potestate raptoris. Et confirmatur; quia consensus Parentum non requiritur ad valorem Matrimonij, nec Concilium petit; quod parentibus restituatur, aut eorum consensus expectetur, sed solum, quod in loco tuto ponatur, vt plane libera maneant. Et ita hanc sententiam tenet etiam Martinus de San Ioseph in *Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 40. de matrim. n. 6.* & Caspensis in *Curs. Theol. tom. 2. tract. 26. disp. 9. sect. 14. num. 75.*

RESOL. CLIV.

An si deprehensus in stupro offerat matrimonium, ne prodatur iustitia, non obstante tali metu, teneatur illud matrimonium in conscientia adimplere?

Et quid, si metu mortis à Patre, vel consanguineis inferende matrimonium offerat?

Et quid est, si deprehensus in adulterio metu mortis offerat matrimonium cum aliqua consanguinea mariti?

Et notatur, si aliquis minister iustitiae cum, quem iuste ad mortem, vel aliam poenam grauem, danare debuerat, impunitate oblata, inuitet, vt eius filiam ducat in uxorem, tale matrimonium non valere, secus autem si illi, qui capite plecendus ob homicidium probatum legitime, promittatur impunitas, si ducat filiam, vel uxorem occisi. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 227. alias 228.

Sup. hoc supra ex Ref. 139. lege doctrinam §. 1. & in tom. 3. tit. 1. Ref. 91. prope finem, à vers. Tertia, si videt.

§. 1. **H**ic casus olim accidit, & de illo interrogatio de matr. lib. 4. ap. 19. n. 10. vbi sic asserit: Si deprehensus in stupro offerat consanguineis matrimonium cum illa, vel in adulterio deprehensus, offerat matrimonium cum aliqua consanguinea mariti, non valet, dummodo id faciat metu mortis inferendae à consanguineis, vel à viro. Is enim metus esset illatus iniuste, cum non possint iuste occidere, sed tantum comprehendere, & iudici prodere. Valet autem in eo casu matrimonium huiusmodi, quia offertur, vel exigitur in premium ne prodatur, vel accusetur, quod iuste facere poterant, quia ibi potissima est iniuria consanguineorum, vel mariti; & eo tendere debet iudicis sententia, vt iniuria compensetur. Quare si sine sententia cō-

Tom. 1. 1.

pensationem offert, quam Lessius iudicat sufficientem, nihil agitur contra bonos mores. In quo vides latum esse discrimen inter hunc casum, & eos de quibus agitur in *l. in morem, & in l. isti quidem ff. de eo quod metu causa*. Hæc Pontius, ex quibus in casu occurrenti videbit Confessarius, an matrimonium oblatum fuerit metu mortis inferendae, vel ne proderetur iustitiae. In primo casu respondebit matrimonium esse nullum, secus autem in secundo casu, quia in primo casu metus inuitur iniuste non autem in secundo. Et hæc valde notentur, quia sæpius in praxi solent accidere.

2. Notandum est tamen hic obiter, quod si aliquis minister iustitiae, cum quem iuste ad mortem, vel aliam poenam grauem damnare debuerat, impunitate oblata inuitet, vt eius filiam ducat in uxorem, tale matrimonium non valere. Et ratio patet ex dictis, quia ille re vera in tali casu infert metum iniuste, abutiturque potestate, cum non fiat vlla delicti compensatio, ratione cuius metus iuste possit inferri. Et ita docet Rebullus part. 2. quest. 11. sect. 2. n. 14. & 15. Pontius de matrim. lib. 4. cap. 19. n. 13. licet contrariam sententiam doceant Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 4. disp. 12. num. 10. & Coninch de Sacram. disp. 28. dub. 1. concl. 3. n. 10. Secus autem dicendum est, si illi, qui capite plecendus est ob homicidium probatum legitime, promittatur impunitas, si ducat filiam, vel uxorem occisi; nam in tali casu adest compensatio iuste facta per Iudicem. Idem dicendum est, si Iudex deprehensus in homicidio, vel alio crimine, propter quod iuste possit occidere, mineret mortem, & petat tantum intendat pro crimine supplicium sumere, tu vero vt mortem euadas, sponte eandem sceminam poscas in uxorem, quamuis scias, non aliter condonandam esse poenam, matrimonium valet. Et hæc omnia docet Pontius loco citato.

Sup. hoc in Ref. 1. not. præteritæ §. 2. ante medium. à vers. Vnde.

RESOL. CLV.

An qui post votum Religionis, vel Castitatis corrupit feminam sub pacto coniugij, teneatur illam ducere?

Et an in dicto casu teneatur talis contrahere, sed ante consummationem debeat ad religionem transire? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 202. alias 203.

§. 1. **A**ffirmatiue respondent Doctores, nempe quod si quis post votum Religionis, aut castitatis virginem corrupit sub spe & pacto coniugij, vel aliam sceminam honestæ famæ, tenetur illam ducere, & consummare, nisi ea gratis remittat obligationem, aut alia via illi satisfactione præstita, liberet consentiat. Et ita inter multos docet Vasquez *opusc. de restit. cap. 3. §. 2. dub. 6. num. 20.* & Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 45. num. 3.

Sup. hoc in duab. seqq. Ref. & supra in Resol. 28. §. Sed quid, post mediu.

2. Notandum est tamen, vt bene aduertit, & docet Basilius Pontius de matrim. lib. 6. cap. 12. n. 9. quod probabile est, si talis tenebatur voto Religionis, teneri quidem contrahere, sed ante consummationem debere ad Religionem transire. Ratio probabilitatis hæc est, quia potest commodè vtrique obligationi satisfacere iustitiae, contrahendo: sic enim relasceat damnum illatum illa deceptione. Voto autem, transendo ad Religionem. Cum ergo commodè possit vtrique satisfieri, non est cur dicamus, obligationem voti Religionis aut cessare, aut differri. Ita Pontius.

Sup. hac eoa summatione in Ref. 1. not. præteritæ; ad lin. 5.

RESOL. CLVI.

An qui prius emisit votum Castitatis, aut Religionis, & postea faminam destorauit, sive data contrahendæ

N n 2